

Pirineus

Patrimoni

L'Alt Urgell recupera i museïtza els pous de gel de la comarca

De quatre construccions documentades es conserven la d'Oliana i la d'Arfa

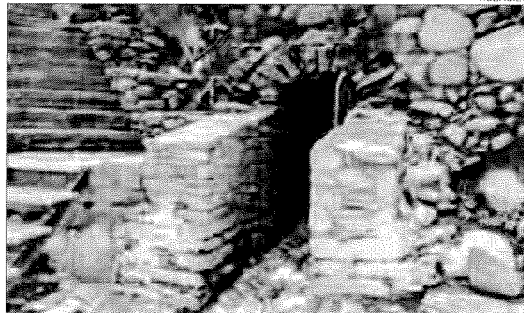
Agències
LA SEU D'URGELL

L'Alt Urgell ha rehabilitat els dos pous de gel que queden a la comarca, els ha museïtzat i els ha adequat per fer-los visitables. De les quatre construccions d'aquest tipus que hi havia al segle XVII, només en queden dues: la d'Arfa i la d'Oliana. Dels altres dos pous de gel, el de Cortiuda resta en ruïnes i del de la Seu d'Urgell només se'n té constància documental.

Els pous a l'Alt Urgell es van construir coincidint amb el que s'anomena "petita edat de gel". El tècnic del Consell Comarcal alturgellenc Carles Gascón explica que aquestes infraestructures s'utilitzaven "per conservar el gel per a èpoques càlides i no per fabricar-lo, ja que això es feia de forma natural en basses situades a prop dels pous".

Des de l'època antiga, el gel era molt important per a usos medicinals, ja que es destinava a la reducció de febrades, a tallar hemorràgies o a fer excipients per als medicaments. Gascón especifica que els usos alimentaris no eren tan habituals, però els canonges sí que l'utilitzaven per a l'elaboració de menges, refrescos i gelats, i també per a la conservació de productes com el peix o la fruita.

El lloc que es triava per construir els pous havia de ser "obac i fred, al costat d'un riu o una riera, i no gaire lluny de les poblacions", indica l'arquitecte municipi-

L'entrada al pou de gel d'Arfa.

pal de Ribera d'Urgellet, Antoni Fiol, que ha estat l'encarregat de la rehabilitació del pou d'Arfa.

Per fer els pous s'aprofitava un turó o una paret natural. A sota terra es feia una construcció circular amb pedra seca d'uns nou o deu metres d'alçada i uns vuit d'amplada i es tancava amb una coberta amb forma de mitja esfera. La base era de còdols, que s'extreien del riu, i s'hi feia un petit reguerol que donava a l'exterior i que servia per extreure l'aigua provinent del gel que s'anava fonent. "Tenia una entrada a mitja alçada en forma de quatre per tallar els corrents d'aire", assenyala l'arquitecte. "També hi havia un forat dalt de tot de la coberta per on es podia baixar el gel a l'hivern quan l'entrada mitja quedava tapada", ressalta Fiol.

El pou d'Arfa el van construir els canonges de la Seu, que eren els qui comercialitzaven el gel.

El capítol catedralici d'Urgell va ser un gran promotor d'aquestes construccions sota la seva jurisdicció, com era el cas d'Arfa, Isoana, Oliana o la Vall de la Vansa. L'Ajuntament de Ribera d'Urgellet ha invertit 84.000 euros en la rehabilitació del pou. Els diners els han aportat la Diputació de Lleida i el mateix consistori.

D'altra banda, el pou de gel d'Oliana, d'estructura idèntica al d'Arfa, ha canviat la museïtzació, que estava molt degradada. A més, per facilitar la visita, s'ha obert un túnel que s'endinsa uns tretze metres i arriba a la base de la construcció. A les parets d'aquest túnel s'hi han disposat plafons amb textos, fotografies i dibuixos didàctics per explicar l'extracció, conservació i comercialització del gel. L'actuació ha comportat una inversió de 8.000 euros, finançada amb fons provinents del Consorci Ruta dels Oficis d'Ahir (CROA).

La Seu d'Urgell

L'Espai Ermengol acull una mostra sobre Moragues

Redacció
LA SEU D'URGELL

L'Espai Ermengol-Museu de la Ciutat de la Seu d'Urgell acollirà dissabte al migdia la inauguració de l'exposició *La Seu d'Urgell, Castellciutat i el general Moragues durant la Guerra de Successió*, en un acte presidit pel comissari de la commemoració del Tricentenari, Miquel Calçada, juntament amb l'alcalde de la Seu, Albert Batalla, i el director dels serveis territorials de Cultura a Lleida, Josep Borrell.

La mostra descriu de forma gràfica els esdeveniments històrics més importants que van tenir lloc a la Seu d'Urgell i Castellciutat en el context de la Guerra de Successió. Així, els plànols, mapes i il·lustracions de l'exposició, acompanyats dels textos ex-

plicatius, permeten entendre de forma contextualitzada la Guerra de Successió al territori: l'evolució de la fortalesa de Castellciutat, l'impacte de la guerra en la població de la plana urgellenca, la importància estratègica d'aquesta plaça durant el conflicte i el paper destacat del general Moragues com a governador militar de Castellciutat i cap superior de les fronteres. Finalment, explica la resistència i la capitulació d'aquesta plaça, el setembre del 1713, així com les conseqüències de la derrota, tant a escala local com de país.

Després de la inauguració, les autoritats es desplaçaran fins a la torre de Solsona de Castellciutat, una de les fortificacions d'aquella època, on s'està acabant de realitzar les obres de rehabilitació i senyalització.

Punt Òmnia

Taller intensiu d'internet per a la gent gran a la Seu

Redacció
LA SEU D'URGELL

La regidoria de la Gent Gran de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell ha organitzat per al mes d'agost un taller intensiu i gratuït d'internet adreçat a persones a partir de 60 anys. El curs tindrà lloc al Punt Òmnia els dilluns i els dimecres,

de deu del matí a dos quarts de dotze de migdia, i començarà el 4 d'agost. Les inscripcions per a aquest taller han de ser presencials i per ordre d'arribada. Es realitzaran a l'Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) de l'Ajuntament a partir del dilluns 21 de juliol i duraran fins al dilluns 28.

MARCH & GARRA
CASH DE CARNS

Venda a particulars i a professionals

+376 80 69 03

HORARI:
De dilluns a dissabte de 10.00 h a 20.00 h
Diumenges de 10.00 h a 15.00 h

C. E. Serradell
Ctra. de la Comella
Av. Torregona
Av. Sabau

Carretera de la Comella, 45 - Andorra la Vella

LES NOSTRES OFERTES DEL 7 AL 20 DE JULIOL DEL 2014

PER CUINAR

COSTELLA DE PORC PANY	3,95 € KG
XAI TALLAT A LA BRASA	7,90 € KG
ESCALOPA DE PORC ARREBOSSADA 300 gr	2,79 € SAFATA
POLLASTRE ENTER	1,99 € KG
ENTRANYA DE VEDELLA	6,99 € KG
BROQUETES ADOBADES	5,90 € KG
HAMBURGUESA DE VEDELLA X 4 UNIT.	2,70 € SAFATA
ENTRECOT DE BOU	17,90 € KG
FILET DE POBRE DE VEDELLA	6,99 € KG
SÍNDRIA I MELÓ	0,99 € KG
BACALLÀ, FILET 500/1.000 GR. CONGELAT	4,50 € KG

LOT VARIAT

19,90 TOT

500 GR. DE LLONZA DE PORC
500 GR. DE CARN PICADA PORC-VEDELLA
500 GR. BOTIFARRA CRUA
500 GR. D'ALETES DE POLLASTRE ADOBADES
500 GR. DE CROQUETES DE PERNIL IBÈRIC FREGIDES
500 GR. 1/4 CUIXES DE POLLASTRE
500 GR. D'ESCALOPA DE VEDELLA
250 GR. DE FUEI EXTRA
280 GR. DE XORIÇO SARTA

OFERTA VALIDA de dilluns a dilluns

DISSABTES I DIUMENGES pollastre a l'ast, amb botella de cava o vi, més amanida, tot 9,50 €

L'Espai Ermengol acull una mostra sobre Castellciutat, la Seu i el general Moragues

REDACCIÓ | MANRESA

■ L'Espai Ermengol-Museu de la Ciutat de la Seu d'Urgell inaugurarà dissabte, a les 12 del migdia, l'exposició *La Seu d'Urgell, Castellciutat i el general Moragues durant la guerra de Successió*. L'acte el presidirà el comissari de la commemoració del Tricentenari, Miquel Calçada, juntament amb l'alcalde de la Seu, Albert Batalla, i el director dels Serveis Territorials de Cultura a Lleida, Josep Borrell. Després d'inaugurar l'exposició, les autoritats es desplaçaran fins a la Torre Solsona de Castellciutat, on s'hi està acabant de fer les obres de rehabilitació i senyalització. És un

dels escenaris de la Ruta 1714. La mostra descriu, a través de plànols, mapes i il·lustracions, l'evolució de la fortalesa de Castellciutat, l'impacte de la guerra en la població, la seva importància estratègica, el paper destacat del general Moragues com a governador militar de Castellciutat i cap superior de les fronteres, i la resistència i la capitulació d'aquesta plaça, el setembre del 1713, així com les conseqüències de la derrota. L'exposició es complementa amb un documental amb diferents entrevistes a personatges com Agustí Alcoberro, Albert Villaró i Carmen Xam Mar.

MEGÍO 7

17/07/2014

La Seu acollirà una mostra sobre el general Moragues

LA SEU D'URGELL • Aquest dissabte, 19 de juliol, l'Espai Ermengol-Museu de la Ciutat de la capital alturgellenca inaugurarà l'exposició *La Seu d'Urgell, Castellciutat i el general Moragues durant la Guerra de Successió*. L'acte inaugural s'iniciarà a les 12 del migdia i estarà presidit pel comissari de la commemoració del Tricentenari, Miquel Caçada, juntament amb l'alcalde de la Seu, Albert Batalla, i el director dels Serveis Territorials de Cultura a Lleida, Josep Borrell.

UD MDM

17/07/2014

SEGRE

17/07/2014

Exposició sobre la Guerra de Successió a la Seu

LA SEU D'URGELL | L'Espai Ermengol Museu de la Seu d'Urgell acollirà aquest dissabte la inauguració de l'exposició *La Seu d'Urgell, Castellciutat i el general Moragues durant la Guerra de Successió*. L'acte serà presidit pel comissari del Tricentenari, Miquel Calçada, i per l'alcalde de la capital de l'Alt Urgell, Albert Batalla.

La Seu licita obres de millora dels carrers per 226.000 €

Els treballs s'inicien avui i s'acabaran a mitjans d'agost

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY
@PeriodicAND

Les obres de millora d'una dotzena de carrers de la Seu d'Urgell arrenquen avui i s'allargaran fins a mitjans del mes d'agost. L'ajuntament va adjudicar-les a l'empresa Sorigué SA per un import total de 226.003,22 euros. En un comunicat de premsa, fet públic ahir, el consistori urgellenc «agraeix la comprensió dels veïns davant les possibles molèsties que puguin ocasionar les obres a la circulació de cotxes i persones». I recorda que els treballs consistiran en la repavimentació i pintura horitzontal d'un total de 12 carrers i diverses zones puntuals de la trama urbana de la ciutat.

Per evitar que la població pateixi més molèsties de l'estrictament necessari, l'ajuntament també informà prèviament «els veïns dels carrers afectats a través d'un comunicat que trobaran a les seves bústies on s'explica l'inici de les obres i la seva afectació al trànsit rodat».

►► El passeig Joan Brudieu de la Seu d'Urgell també estarà en obres.

ELS CARRERS AFECTATS // L'ajuntament també va anunciar ahir que els carrers que es repavimentaran són: carrer Germandat de Sant Sebastià; carrer Llorenç Tomàs i Costa; carrer de Circumvallació; carrer Comtat d'Urgell; passeig del Parc; carrer Canal Baridana; passeig Joan Brudieu; final del carrer Sant Joan Baptista de la Sa-

lle i carrer Migdia; avinguda Garriga i Massó; carrer Perafita; carrer Mare Janer; passatge dels Verns; i carrers de Ponent i Garbí, entre d'altres actuacions puntuals. I va insistir en que «obres es duen a terme pel desgast que sofreixen els paviments dels vials de la ciutat, especialment durant les èpoques hivernals». ■

EL PERIÒDIC D'ANDORRA

17/07/2014

Taller intensiu d'internet per a la gent gran al punt Òmnia

La regidoria del col·lectiu de l'ajuntament de la Seu organitza l'activitat

EL PERIÒDIC
ESCALDES-ENGORDANY

La Regidoria de la Gent Gran de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell ha organitzat per al pròxim mes d'agost un taller intensiu i gratuït d'internet adreçat a persones a partir de 60 anys. El curs tindrà lloc al Punt Òmnia de la Seu els dilluns i els dimecres, de deu del ma-

tí a dos quarts de dotze de migdia. El curs s'iniciarà el dimecres 4 d'agost. Les inscripcions per aquest taller han de ser presencials i per ordre d'arribada. Es realitzaran a l'Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) de l'Ajuntament urgellenc a partir del pròxim dilluns 21 de juliol i s'allargaran fins dilluns 28. Per a més informació cal trucar al 973 35 41 02 (Consorci d'Atenció a les persones de l'Alt Urgell). Aquest curs compta amb la col·laboració del Consorci d'Atenció a les Persones de l'Alt Urgell i la Xarxa Òmnia. ≡

EL PERIÒDIC
D'ANDORRA

17/07/2014

L'Alt Urgell recupera i museïtza els pous de gel de la comarca

► De les quatre instal·lacions que hi havia se'n conserven dos que s'han rehabilitat i que estan ubicades a Arfa i Oliana

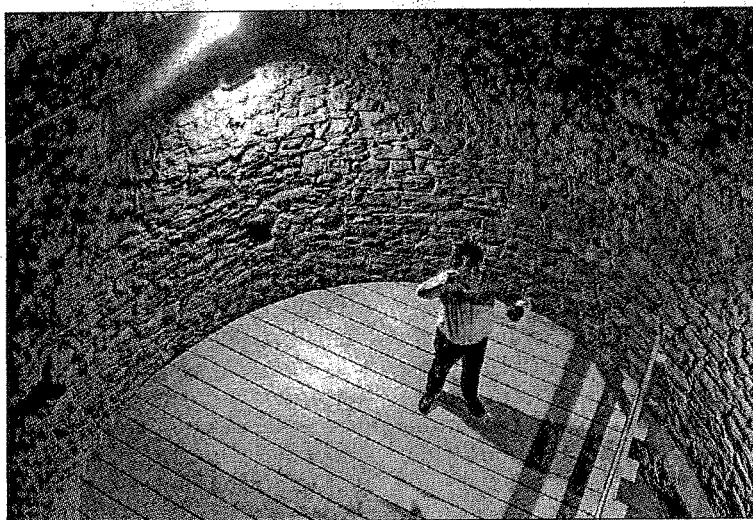
LA SEU D'URGELL

ACN

L'Alt Urgell ha rehabilitat els dos pous de gel que queden a la comarca, els ha museïtzat i els ha adequat per fer-los visitables. Dels quatre pous de gel que hi havia al segle XVII a la comarca, només en queden dos, el d'Arfa i Oliana. Els altres dos, el de Cortiuda, resta en runes, i el de la Seu d'Urgell només se'n coneixen restes documentals. Els pous de gel a la comarca tenen l'origen en el segle XVII coincidint amb el que s'anomena "petita edat de gel". "Per fer els pous calia escollir un lloc obac i fred a prop d'un riu no gaire lluny de les poblacions", va dir l'arquitecte municipal de Ribera d'Urgellet, Antoni Fiol, que ha estat l'encarregat de la rehabilitació del pou de gel d'Arfa.

Des de l'època antiga, "el gel era molt important per a usos medicinals", comenta Gascón. I afegeix que, tot i que els usos alimentaris no eren tan habituals, els canonges sí l'utilitzaven per a "l'elaboració de menges, refrescos i la conservació de productes".

Fiol destaca les basses inundables a la vora del pou de gel d'Arfa, que "s'inundaven a la nit, a l'hora del fred, per l'endemà tallar el gel i traslladar-lo al pou, per conservar-lo per l'estiu". L'arquitecte ha remarcat que "el pou de gel el van construir els canonges de la Seu i que eren ells qui comercialitzaven el gel". El Capítol Catedralici d'Urgell va ser un gran promotor de la construcció de

ACN

L'alcalde de Oliana dins del pou de gel de la localitat

pous de gel en territoris sota la seva jurisdicció, com era el cas d'Arfa, Isona, Oliana o la Vall de la Vansa. L'Ajuntament de Ribera d'Urgellet ha invertit 84.000 euros en la rehabilitació del pou que han estat subvencionats per la Diputació de Lleida i amb fons municipals.

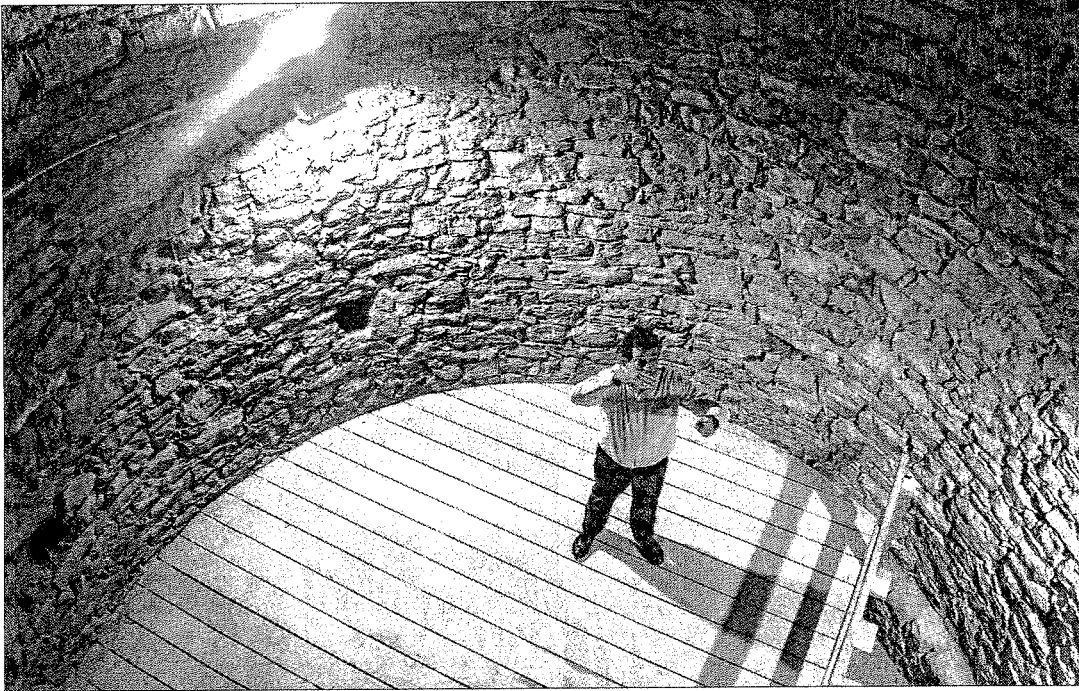
El pou de gel d'Oliana, d'estructura idèntica al d'Arfa, ha remodelat la seva museïtzació que estava molt degradada. A més, per facilitar la visita, s'ha obert un túnel que s'endinsa uns tretze metres i arriba a la base del pou. A les parets d'aquest túnel s'hi han disposat plafons amb textos, fotografies i dibuixos didàctics per tal d'explicar l'extracció, conservació i comercialització del gel.

L'actuació ha comportat una inversió de 8.000 euros, finançada amb fons provinents del Consorci Ruta dels Oficis d'Ahir (CROA).

En la nova museografia hi té un pes preponderant la imatge, amb diverses fotografies històriques de pous de gel, tot i que no n'hi ha cap del mateix pou d'Oliana, ja que no se n'ha trobat cap mena de documentació relacionada. La restauració del Pou del Gel d'Oliana ha permès salvaguardar aquesta singular construcció soterrada i, alhora, incorporar-la a la Ruta dels Oficis d'Ahir, promoguda pel Consell Comarcal i de la qual en formen part altres equipaments, com l'antiga farinera de Montferrer.

UP 17/07/2014

17/07/2014

Oliana i Arfa recuperen els antics pous de gel

[LA SEU D'URGELL] La comarca de l'Alt Urgell ha rehabilitat els dos pous de gel que queden encara a la zona (el d'Arfa i el d'Oliana), els ha museïtzat i els

ha adequat perquè puguin ser visitables. Unes altres dos infraestructures d'aquest tipus que hi havia a la comarca, a Cortiuda i a la Seu, estan en ru-

ïnes o sols se'n conserven documents, respectivament. A la imatge, l'alcalde d'Oliana, Miquel Sala, a l'interior del pou després de ser restaurat.

SE 6 ME

17/07/2014

El cinema Guiu emet en directe el retorn dels Monty Python

MIQUEL SPA | LA SEU D'URGELL

■ Els Cinemes Guiu de la Seu han programat per a aquest diumenge, dia 20 de juliol, la transmissió en directe des de Londres de l'actuació que hi farà el veterà grup còmic Monty Python. La retransmissió del seu espectacle, anomenat *Live (mostly)* començarà a les deu de la nit i s'oferirà amb subtítols en castellà. La retransmissió forma part del programa d'emissions en directe i d'alta qualitat d'imatge amb què els Cinemes Guiu ha portat a la Seu, per exemple, òperes o documentals.

MEGÍO 7

17/07/2014

SEGUE

17/07/2014

Traslladen a la CHE les obres compensatòries de Rialb

| BASSELLA | La subdelegada del Govern a Lleida, Inma Manso, va visitar ahir Bassella i es va comprometre a traslladar a la Confederació la necessitat d'emprendre les obres compensatòries per l'embassament de Rialb com l'asfaltatge del camí de la *platja* d'Ogern i la construcció d'un edifici de serveis i l'ampliació del bar restaurant.

Impacte de 600.000 euros de la Copa del Món de la Seu

Se celebrarà de l'1 al 3 d'agost i s'espera comptar amb més de 250 palistes

XAVIER PUJOL

LLEIDA | La Copa del Món de piragüisme, en la modalitat d'eslàlom, recalarà de nou al Parc del Segre de la Seu d'Urgell de l'1 al 3 d'agost, una cita, la penúltima del certamen, que suposarà un impacte econòmic a la zona de 600.000 euros, segons va anunciar ahir l'alcalde, Albert Batalla, en la presentació que va tenir lloc ahir a la Diputació.

La prova, que per catorzena vegada acull el canal olímpic, té un pressupost de 120.000 euros, xifra que es cobrirà en un 30 per cent per les aportacions institucionals (uns 35.000 euros) i el 70 restant, per patrocinadors privats.

"Una Copa del Món no és qualsevol cosa, és un esdeveniment de grandíssim nivell que suposa un important retorn econòmic a la província, d'aquí el compromís de la Diputació", va assenyalar el president de la institució provincial, Joan Reñé.

En aquest sentit, Batalla va incidir que "els beneficis que suposen per a la comarca justifi-

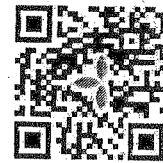

La prova es va presentar ahir a la Diputació, un dels patrocinadors de l'esdeveniment.

quen la inversió que es fa per a aquest tipus d'esdeveniments, que són molt positius".

La prova, que tindrà la col·laboració de 300 voluntaris, compta actualment amb 250 palistes inscrits de 30 països, però bé que les inscripcions encara no s'han tancat i es podria assolir els 300 participants i els 34 països.

La presentació,
a Lleida TV

SEGRE
plus

Vegeu el vídeo al
mòbil amb el codi.

**Núria Viarrodia
es jugarà a la
prova la plaça
per al Mundial**

■ Núria Viarrodia, que en l'últim mes i mig s'ha penjat una plata a l'Europeu sub-23 i un bronze al Mundial de la mateixa categoria, serà un dels trumfos lleidatans per pujar al podium a la Copa del Món. No obstant, aquest no serà el seu principal objectiu, ja que en aquesta competició es juga l'única plaça de C1 subvencionada per la Federació Espanyola per al Mundial absolut que es disputarà als Estats Units al setembre.

"La reglamentació així ho estipula i a la Seu em jugaré l'única plaça subvencionada, però si no l'aconsegueixo hi aniré pagant-m'ho jo, perquè en un Mundial és on ens juguem les beques per a l'any que ve", va assenyalar la lleidatana ahir durant la presentació de la prova. A la Copa del Món també seran presents, entre d'altres, Marta Martínez, Alberto Díez-Canedo i el C2 format per Dani Marzo i Jesús Pérez.

SEGRE
14/07/2014

Tres lleidatans preparen el Mundial als EUA

DEEP CREEK LAKE Els lleidatans Marta Martínez, Dani Marzo i Jesús Pérez es troben aquests dies juntament amb la resta de la selecció espanyola d'eslàlom entrenant-se a les instal·lacions de Deep Creek Lake, a l'estat de Meryland, preparant el Campionat del Món d'eslàlom que es disputarà en aquest canal nord-americà el pròxim mes de setembre. Els tres palistes són els únics lleidatans que actualment tenen plaça assegurada per

disputar el Mundial. Marta Martínez va aconseguir el bitllet en caiac individual per la seua actuació en el passat Campionat d'Europa, mentre que el C2 de Ponts, que aquest any competeix amb el club Capitán Nemo de Salamanca, ja estaven classificats pels resultats de l'any anterior. Tots tres es troben des de la setmana passada entrenant-se i demà tenen previst tornar a Seu d'Urgell.

Dani Marzo, Marta Martínez i Jesús Pérez posen davant del canal d'eslàlom a Deep Creek Lake.

17/07/2014

FAUNA PARCS NATURALS

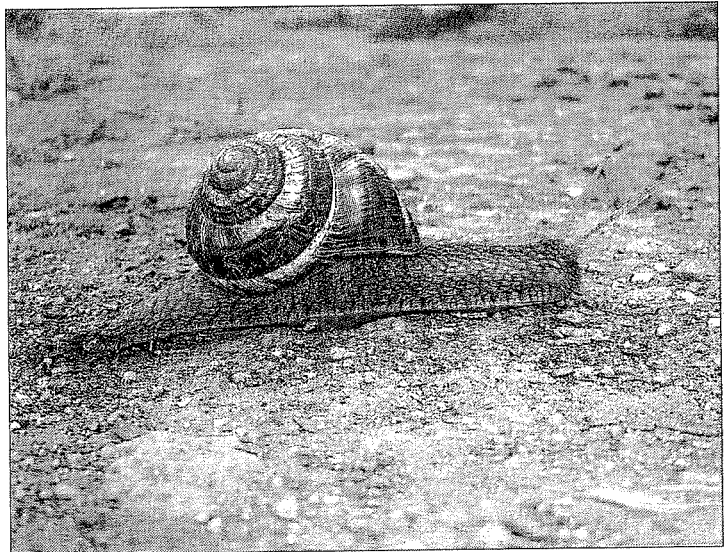
Caragols turcs, en cerca i captura al Cadí-Moixeró

Detecten exemplars d'aquesta espècie forana i proven d'eradicar-la || Es creu que procedeixen d'un viver o de plantes importades

R. RAMÍREZ

[LLEIDA] Tècnics del Parc Natural del Cadí-Moixeró busquen caragols en els límits d'aquest espai protegit. La seua intenció no és cuinar-los a la llauna, sinó combatre una espècie invasora. Es tracta del caragol turc (*Helix lucorum*), un gastèropode molt estès entre països de l'est d'Europa i que es troba també en zones del sud-oest de França. La seua presència al Pirineu lleidatà, detectada per primera vegada l'any passat, suposa ara per ara un misteri.

El director del parc, Jordi García, va explicar que actualment s'estudien dos hipòtesis per explicar la seua presència a les proximitats del Cadí-Moixeró. Una és la possibilitat que arribessin adherits a plantes decoratives d'importació; l'altra, que procedixin d'un antic viver, actualment clausurat. Es tracta d'una espècie comestible, similar al caragol de la Borgonya (apreciat com a aliment a França) i de major mida que el popular caragol bover. Des que es va constatar per primera vegada la presència d'aquesta espècie en terrenys del terme municipal de Bagà (Berguedà), tècnics del parc els recullen per eliminar-los. Així mateix, comproven si s'ha estès a altres zones del Parc Natural, que inclou a Lleida ter-

Un exemplar d'*Helix lucorum*, conegut com a caragol turc.

PER PRECAUCIÓ

L'eliminació d'aquests caragols pretén evitar la possibilitat d'efectes adversos en l'ecosistema

renys de l'Alt Urgell i la Cerdanya. Ho fan en el marc dels censos d'espècies d'aquest espai protegit que, en el cas dels caragols, han permès registrar més d'un centenar d'espècies diferents.

L'eradicació d'aquests caragols forans, seguint les directrius de la direcció general de

Medi Natural, és una mesura de precaució per evitar la possibilitat d'efectes adversos sobre l'ecosistema, malgrat que ara per ara no hi ha evidència que hagin ocasionat cap dany. La troballa de closques buides evidencia fins i tot que algunes aus l'han incorporat a la seua dieta, segons van indicar fonts del parc.

No es tracta de l'única espècie forana de caragols detectada a les comarques lleidatanes. En aquest sentit, estudis elaborats anys enrere van corroborar la presència de caragols de la Borgonya en zones del Solsonès.

